

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge
Postboks 6800 Langnes
9298 TROMSØ

VÅR REFERANSE
19/7057

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvI. § 13
1. ledd nr. 1-2
Gjelder kun merkede avsnitt

DATO
07.07.2020

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i SpareBank 1 Nord-Norge 30. og 31. oktober 2019. Tilsynet hadde som formål å vurdere konsernets interne styrings- og kontrollsystemer samt risikoeksponering på kredittområdet.

Til grunn for denne tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 16. januar 2020 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 30. april d.å. Finanstilsynet understreker at tilsynsrapporten tar utgangspunkt i markedssituasjonen og bankens status på tidspunktet for tilsynet.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at ved neste revisjon av overordnede styringsdokumenter bør bankens holdninger til ESG-faktorer (Environmental, Social and Governance) og risiko knyttet til disse konkretiseres slik at banken bedre kan identifisere, vurdere, overvåke og kontrollere denne risikoen i utlånsporteføljen. Banken forventes særskilt å vurdere klimarisiko i utlånsvirksomheten, herunder både den fysiske risiko og overgangsrisiko. Det fremgår av styrets svar at banken har videreutviklet og integrert rammeverket for ESG-faktorer i konsernets samlede rammeverk for styring og kontroll, samt at det er nedfelt i bankens retningslinjer på kredittområdet. Det opplyses videre at dette arbeidet gjør det mulig for konsernet i større grad å kunne identifisere, vurdere, overvåke og kontrollere denne risikoen i utlånsporteføljen. Når det gjelder klimarisiko som fysisk risiko og overgangsrisiko så registrerer Finanstilsynet at banken vil fortsette å videreutvikle dette arbeidet i tiden fremover.

FORHOLD KNYTTET TIL EKSPONERINGSNIVÅ - KREDITTRISIKO

IFRS 9

Bankens engasjementer klassifiseres i risikogrupper på bakgrunn av risikoklasse. Engasjementer i risikoklassene A – E defineres som lavrisiko. Banken har valgt å benytte unntaket for lav kreditt risiko for utlån med økonomisk 12 måneders misligholdsansynlighet (PD) lavere enn 0,6 prosent. Grensen på 0,6 prosent tilsvarer median for risikoklasse D.

I EBAs anbefaling om kredittrisikostyring og regnskapsføring fremgår det at kredittinstitusjoners bruk av unntaket bør være begrenset, og at unntaket er ment å gjelde særlig for andre finansielle instrumenter enn utlån da banker har kredittvurderingssystemer for å følge opp alle utlån. Finanstilsynet har i den foreløpige tilsynsrapporten reist spørsmål om lavrisikounntaket benyttes for generelt. Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at banken i forbindelse med modellutviklingen har gjennomført analyser for å påse sammenhengen mellom investment grade obligasjoner og bankenes utlånsporteføljer, og at analysen viste at grensen på PD på 0,6 prosent var konsistent med investment grade. Videre noteres at porteføljen som har en PD (økonomisk) på 0,6 prosent eller lavere, og hvor PD har økt mer enn 150 prosent siden innvilgelsestidspunktet, utgjorde en beskjeden andel ved utgangen av 2. kvartal 2019. Finanstilsynet vil peke på at disse observasjonene ikke nødvendigvis holder i nedgangstider med økt kredittrisiko for store deler av porteføljen. Finanstilsynet forventer at banken er varsom med bruk av lavrisiko-unntaket for å sikre en rettidig identifisering av utlån med vesentlig økning av kredittrisiko.

Gjennomgang av enkeltengasjementer under det stedlige tilsynet viste at banken la til grunn vektingen av de ulike scenarioer for å fastsette et estimat for sikkerhetsverdien som skal inngå i kontantstrømberegningen, og ikke vekting av det estimerte forventede tapet for hvert av scenarioene. Finanstilsynet har i den foreløpige tilsynsrapporten pekt på at banken må endre sine interne rutiner og praksis for beregning av forventet tap. Finanstilsynet registrerer av svarbrevet at styret har notert seg Finanstilsynets kommentarer, og opplyser at rutiner og praksis for beregning av forventet tap for engasjementer som er individuelt vurdert vil bli endret i tråd med Finanstilsynets påpekninger.

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

Strategi og policy

I foreløpig tilsynsrapport reiste Finanstilsynet spørsmål om det ville være mer hensiktsmessig som ledd i overvåking og styring av kredittporteføljen å ha separate rammer på bedrifts- og personmarkedet som omfatter både frisk høyrisiko-portefølje, samt misligholdte og nedskrevne engasjementer (risikoklassene H til K) når det gjelder krav til porteføljekvalitet. Finanstilsynet har merket seg at styret i svarbrevet opplyser at banken har etablert egne risikorammer for problemkunder for henholdsvis person- og bedriftsmarkedet i tråd med Finanstilsynets kommentar. Når det gjelder etablering av risikorammer for andel høyrisiko som også inkluderer risikoklasse H og I, opplyser styret at det på nåværende tidspunkt vurderer at eksisterende rammeverk er tilstrekkelig for å følge porteføljens utvikling, men at styret vil ta rammesettingen opp til fornyet vurdering i forbindelse med oppdateringen av risikostrategien i 4. kvartal d.å. I denne forbindelse

vil styret også vurdere hvorvidt ramme for andel problemkunder skal defineres og måles ut fra bevilget engasjement, eventuelt engasjement ved mislighold (EAD) som påpekt i Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport.

Fullmaktsystemet

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at bankens bevilgningsreglement åpner for at konsernsjef utfra gitte vilkår kan fornye eller forlenge engasjementer som overskrider konsernsjefens ordinære bevilgningsfullmakt inntil 12 måneder. Finanstilsynets vurdering er at årlig engasjementsfornyelser bør besluttes på det nivå som engasjementets størrelse tilsier og at bevilgningsreglementet derfor bør endres. Styret opplyser i svarbrevet at banken har etablert et tydeligere skille mellom den årlige engasjementsgjennomgang og den årlige kredittfornyelse. Førstnevnte er ifølge banken en statusoppdatering og strategiplanlegging, mens årlig fornyelse er definert som typiske engasjementer hvor kunden har driftskreditter med løpetid på 12 måneder. Styret viser til løpende styrerapportering av de engasjementene som dette gjelder, og ser det derfor som kredittmessig forsvarlig å opprettholde bevilgningsreglementet i sin nåværende form. Finanstilsynet er av den oppfatning at en årlig intern "fornyelse" av et engasjement også bør omfatte kunder over et visst nivå uavhengig av hvorvidt kunden har en driftskreditt med løpetid inntil 12 måneder eller ei. En slik statusgjennomgang som inkluderer bankens videre strategi med kunden bør løftes til det beslutningsnivå som engasjementsstørrelsen tilsier.

Kredittbevilgningsprosessen

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at gjennomgangen av bedriftsmarkedsengasjementene under tilsynet avdekket et forbedringspotensial når det gjelder bruk av mer fremoverskuende kontantstrømanalyser, og at kredittnotatene i større grad bør fokusere på risikodrivere og analyser som viser sensitiviteten i kundens betjeningsevne. Finanstilsynet har merket seg at styret deler denne oppfatningen og opplyser at implementeringen av den nye prognosemodellen vil ivareta bruk av fremoverskuende kontantstrømanalyser.

Videre registrerer Finanstilsynet at det vil bli utarbeidet krav til separate analyser og vurderinger av foretak som inngår i en kundegruppe i tillegg til morselskapet ved årlige engasjementsgjennomganger, i tråd med Finanstilsynets påpekninger i foreløpig tilsynsrapport. Når det gjelder mangelfull oppdatering av regnskapstall og kvalitetssikring av data som ble påpekt av Finanstilsynet i foreløpig rapport, fremgår av styrets svarbrev at det vil bli iverksatt rutiner som sikrer oppdatering av regnskapstall. Finanstilsynet noterer videre at styret vil påse at det rettes økt intern oppmerksomhet mot kvalitetssikring og konsistens i kredittnotatene.

Finanstilsynet tar til etterretning at omtale av klimarisiko og hvitvaskingsrisiko heretter vil inngå som en obligatorisk del av kredittnotatene. Styret erkjenner et forbedringspotensial knyttet til vurderingene av fysisk risiko, overgangsrisiko og risiko for hvitvasking og vil følge opp bankens videre arbeid på disse områdene.

Overvåking og rapportering

Finanstilsynet tar til etterretning at banken heretter vil inkludere rapportering av inntak av nye kunder som ikke tilfredsstiller bankens generelle krav til porteføljekvalitet i tråd med Finanstilsynets påpekning i foreløpig tilsynsrapport.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at siden bankens risikoklassifiseringssystem ikke automatisk nedgraderer et engasjement ved innvilgelse av betalingslettelser til høy risiko, burde

banken manuelt reklassifisere denne type engasjementer slik at de inngår i volumet som defineres som høyrisiko. Styret viser i sitt svar til at disse kundene underlegges samme oppfølging som høyrisikoengasjementer og peker på at kundenes økonomiske situasjon allerede er så svak at kundene raskt vil migrere til høy risiko. Finanstilsynet har notert seg at styret vil vurdere å etablere en særskilt rapportering for kunder som har fått innvilget betalingslettelser samt tydeliggjøre hvordan denne porteføljen vil påvirke andelen kategorisert som høy risiko.

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til rundskriv 5/2018 som gjelder pilar 3-rapportering. Det fremgår av pkt. 3.2 siste avsnitt at foretakene skal særskilt vurdere behovet for hyppigere offentliggjøring av informasjon enn årlig, i lys av egenskaper ved foretakets virksomhet og størrelsen på forvaltningskapitalen. Styret skriver i sitt svar at behovet for hyppigere offentliggjøring enn årlig vil bli vurdert løpende. Finanstilsynet forventer imidlertid at banken offentliggjør sentrale opplysninger med samme hyppighet som gjelder finansielle rapporter. Dette gjelder særlig rapportering av ansvarlig kapital, uvektet kjernekapitalandel og informasjon om risikoeksponering, beregningsgrunnlag og kapitalkrav fordelt etter risikotyper og engasjementskategorier.

Protokoll fra styrets behandling av denne tilsynsrapporten bes sendt Finanstilsynet.

Kopi av dette brev bes sendt ekstern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Anne Marie Aasbø Hosfeld
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.